

SYLLABUS

INTERNATIONAL EUROPEAN
UNIVERSITY

SCHOOL OF
MEDICINE

ПАТОМОРФОЛОГІЯ

2023

SYLLABUS

Дисципліна 			
		ПАТОМОРФОЛОГІЯ	
Викладач (-і) 			
		Д.м.н., професор Дядик Олена Олександрівна Викладач Соченко Сергій Ігорович	
Профайл викладача (-ів) 			
		https://medicine.ieu.edu.ua/pro-yemsh/kafedry/kafedra-fundamentalnykh-dystsyplin	
Консультації			
Очні консультації		Третій вівторок місяця з 15:00 до 16:00	
Онлайн консультації		Третя середа місяця з 15:00 до 16:00	
Контактний телефон 			
		+38093 49 47 46 0	
E-mail 			
		sochenkoserhii@ieu.edu.ua	
Сторінка дисципліни 			
		https://medicine.ieu.edu.ua/pro-yemsh/kafedry/kafedra-fundamentalnykh-dystsyplin	
Форма підсумкового контролю	залік	диференційований залік	екзамен
	☐	☐	☐

SYLLABUS

1 Коротка анотація дисципліни

Патоморфологія — навчальна дисципліна, яка дає поняття про структурне підґрунтя хвороб людини для поглибленого засвоєння фундаментальних основ медицини та клінічної картини захворювань з подальшим використанням одержаних знань у практичній роботі лікаря.

2 Передумова вивчення дисципліни

Патоморфологія як навчальна дисципліна ґрунтується на засвоєнні студентами анатомії та фізіології людини, гістології, цитології, ембріології та генетики, мікробіології, вірусології й імунології, біологічної хімії, медичної біології та медичної фізики. Засвоєння патоморфології інтегрується з вивченням патологічної фізіології та клінічних дисциплін. Базується на вивченні студентами медичної біології, анатомії, гістології та ембріології, інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи вивчення студентами фізіології, біохімії, патологічної фізіології, пропедевтики клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосувати знання з патоморфології у процесі подальшого навчання та професійній діяльності.

3 Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Патоморфологія» є вивчення етіології, патогенезу, мікроскопічних та ультрамікроскопічних змін органів та тканини людського організму в різноманітних умовах життєдіяльності, що передбачає:

- вивчення типових загально-патологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфологічні прояви захворювань,
- вивчення структурного підґрунтя розвитку хвороб та їх клінічних проявів, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків,
- вивчення методів патоморфологічних досліджень: аутопсія, біопсія, дослідження біопсійного матеріалу, експериментальне моделювання захворювань.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Патоморфологія» є наступні:

- розуміння основ патології клітини та загально патологічних процесів, сукупність яких обумовлює морфологічні прояви тих чи інших захворювань;
- знання морфології хвороб на різних етапах їх розвитку (морфогенез), структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб;
- вивчення варіантів патоморфозу захворювань, що виникають у зв'язку з умовами життя людини, змінюються внаслідок різноманітних лікувальних заходів (патологія терапії);
- співставлення морфологічних і клінічних проявів хвороб на всіх етапах їх розвитку, патологічних станів та хвороб ротової порожнини;
- отримання навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного узагальнення діагностичних ознак хвороб і вірного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях.

4 Результати навчання

ПРН 1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН 3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

SYLLABUS

4 Результати навчання

ПРН 4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН 21	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН 23	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.
ПРН 25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

5 Кредити ECTS

6 кредитів ЄКТС / 180 академічних годин, з них 24 – лекції, 72 – практичні роботи, 84 – самостійна робота

6 Структура дисципліни

Тема	Лекції	Практичні заняття	СРС
Розділ дисципліни 1.			
Загальна патоморфологія			
Тема 1. Предмет і завдання патоморфології. Методи патоморфологічних досліджень: автопсія та біопсія. Загальні відомості про патогенні чинники (ендогенні та екзогенні) та типи клітинних реакцій на них (адаптація, пошкодження, нагромадження, старіння).	1	2,5	2
Тема 2. Поняття про пошкодження. Морфологія оборотного і необоротного пошкодження клітин і тканин. Некроз і апоптоз. Селективна загибель клітин, індукована імунною системою, та руйнування клітин активованим комплементом. Основи танатології. Смерть, визначення, ознаки смерті.	1	2,5	2
Тема 3. Хронічне пошкодження. Поняття дистрофії. Паренхіматозні дистрофії (внутрішньоклітинні нагромадження білків, жирів та вуглеводів). Тезаурисмози.	1	2,5	2
Тема 4. Дезорганізація сполучної тканини. Судинно-стромальні дистрофії (позаклітинні нагромадження). Амілоїдоз.	1	2,5	2
Тема 5. Нагромадження ендогенних та екзогенних пігментів (гемоглобіногенних, тирозиногенних, ліпідогенних). Патоморфологічні прояви порушення обміну нуклеопротейдів та мінерального обміну (заліза, міді).	-	2,5	3
Тема 6. Порушення іонно-осмотичного, водного балансу та кислотно-основного стану. Порушення утворення й обігу лімфи. набряк, ексікоз. Порушення кровонаповнення: гіперемія, ішемія, кровотеча, крововиливи. Серцева недостатність: причини, види, морфологічні еквіваленти.		2,5	2

SYLLABUS

6

Структура дисципліни

Тема 7. Порушення гемостазу: тромбоз, ДВЗ-синдром. Емболія: види, морфологічна характеристика. Інфаркт. Шок: причини, патогенез, патоморфологічні прояви.		2,5	2	
Тема 8. Причини, патогенез, макро- та мікроскопові прояви, ускладнення та наслідки альтерації та розладів кровообігу. Патологоанатомічний розтин.		2,5	-	
Тема 9. Захисні механізми та їх морфологічні еквіваленти. Поняття про неспецифічні та специфічні механізми захисту. Основи імунної відповіді. Особливості імунної відповіді у дітей. Вікова інволюція та акцидентальна трансформація тимусу. Загальне вчення про запалення. Гостре і хронічне запалення. Ексудативне запалення. Морфологія ексудативного запалення.	1	2,5	3	
Тема 10. Продуктивне запалення. Гранульоматоз. Специфічне проліферативне запалення.	1	2,5	2	
Тема 11. Патоморфологія імунної системи. Реакції та механізми гіперчутливості. Автоімунні хвороби. Імунодефіцитні стани. Реакції відторгнення трансплантату.		2,5	2	
Тема 12. Процеси адаптації та компенсації. Структурні основи фізіологічної адаптації органів і клітин. Види і морфологічні прояви процесів адаптації (гіперплазії, гіпертрофії, гіпоплазії, аплазії, атрофії, метаплазії). Регенерація і репарація. Склероз. Патоморфологія органної недостатності.		2,5	2	
Тема 13. Загальне вчення про пухлин. Номенклатура і морфологічні особливості пухлин з епітелію	2	2,5	2	
Тема 14. Номенклатура і морфологічні особливості пухлин мезенхімального та нейроекто-дермального походження		2,5	2	
Тема 15. Гемопоетичні пухлини.		2,5	2	
Тема 16. Макро- та мікроскопові ознаки, ускладнення та наслідки запалення, імунопатологічних і компенсаторно-приспосувальних процесів та пухлин. Патологоанатомічний розтин	-	2,5	2	
Підсумковий контроль		Залік		
Всього годин – 90	/ Кредитів – 3,0	8	40	42

Розділ 2.

Спеціальна патоморфологія

Тема 17. Введення в нозологію. Поняття «хвороба», прояви та ускладнення хвороб. Принципи класифікації захворювань. Поняття «діагноз», структура діагнозу. Поняття «патоморфоз» хвороби. Види патоморфозу.	-	2	2
Тема 18. Анемії. Геморагічні синдроми: вазопатії, тромбоцитопенії, тромбо- цитопатії, коагулопатії.	-	-	3
Тема 19. Захворювання серцево-судинної системи. Атеросклероз та артеріосклероз (медіакальциноз Менкеберга, артеріолосклероз). Аневризми аорти (атеросклеротична, розшаровуюча). Есенціальна та симптоматичні артеріальні гіпертензії. Ішемічна хвороба серця. Церебро-васкулярні хвороби. Кардіоміопатії.	2	2	3

SYLLABUS

6

Структура дисципліни

<p>Тема 20. Ревматизм. Системні хвороби сполучної тканини з аутоімунізацією: системний червоний вовчак, ревматоїдний артрит системна склеродермія, дерматоміозит, хвороба Бехтерева, синдром Шегрена. Системні васкуліти: вузликосий періартеріт, артеріт Такаюсу, скроневий (гігантоклітинний) артеріт, облітераційний тромбангіт, хвороба Кавасакі, пурпура Шенляйн-Геноха, хвороба і синдром Рейно. АНЦА-асоційовані васкуліти: мікроскопічний поліангіт, гранулематоз з поліангітом (Вегенера), еозинофільний гранулематоз з поліангітом (синдром Черджа-Строса). Ураження ендокарду: інфекційний ендокардит, еозинофільний ендокардит Лефлера.</p>	-	2	2
<p>Тема 21. Гострі запальні захворювання органів дихання: верхніх дихальних шляхів (риніт, синусит, ларингіт, епіглотит, ларинготрахеобронхіт), бронхіоліт, пневмонія. Хронічні обструктивні захворювання органів дихання: хронічний обструктивний бронхіт, хронічна обструктивна емфізема, бронхоектази і бронхоектатична хвороба, бронхіальна астма). Пухлини верхніх дихальних шляхів, рак легень.</p>	2	2	2
<p>Тема 22. Захворювання ротоглотки, слинних залоз, стравоходу, шлунка. Гострий і хронічний гастрит (автоімунний, <i>Helicobacter pylori</i>-асоційований), хвороба Менетріє. Пептична виразка, виразкова хвороба. Ентерити, коліти, ідіопатичні неспецифічні захворювання кишок (неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона). Дивертикули. Хвороба Гіршпрунга. Апендицит. Синдром мальабсорбції. Пухлини ротоглотки, стравоходу, шлунка, тонкої і товстої кишки.</p>	1	2	2
<p>Тема 23. Захворювання печінки, органів жовчовивідної системи та підшлункової залози. Гепатози, гепатити, цирози, пухлини. Гепатоцелюлярна недостатність. Портальна гіпертензія. Жовчевокам'яна хвороба, гострий і хронічний холецистит, пухлини. Гострий і хронічний панкреатит, пухлини.</p>	1	2	3
<p>Тема 24. Етіологія, патогенез, макро- та мікроскопові зміни, ускладнення та наслідки захворювань серцево-судинної, респіраторної системи, шлунково-кишкового тракту. Патологоанатомічний розтин.</p>	-	2	2
<p>Тема 25. Захворювання нирок: гломерулопатії, гострий тубулонекроз, тубулоінтерстиційний нефрит, піелонефрит, уролітіаз, хронічна ниркова недостатність. Гідронефроз. Кистозні хвороби нирок: Вади розвитку сечовидільної системи. Пухлини нирок і сечового мухура</p>	2	2	2
<p>Тема 26. Захворювання жіночої та чоловічої статеві системи. Захворювання молочної залози. Інфекції що передаються статевим шляхом (сифіліс, гонорея, папілома- вірусна інфекція, хламідіоз, уреоплазмоз, трихомоніаз. Патологія вагітності та післяпологового періоду. Спонтанні та медичні аборти. Ектопічна вагітність. НІПГ-гестоз. Трофобластична хвороба. Патологія посліду.</p>	-	2	2
<p>Тема 27. Пренатальна патологія (гаметопатії, бласто-, ембріо-, фетопатії) та перинатальна патологія (асфіксія плода та новонародженого, пологова травма, внутрішньочерепні крововиливи, інфекційні захворювання TORCH-комплексу. Вроджений сифіліс). Природжені вади розвитку: морфологічна характеристика.</p>	-	2	2

SYLLABUS

6

Структура дисципліни

Тема 28. Захворювання органів ендокринної системи: Гіпоаталамо-гіпофізарні порушення. Патологія надниркових залоз. Патологія щитоподібної залози. Патологія ендокринного апарату підшлункової залози. MEN-синдром.	2	2	2
Тема 29. Захворювання центральної нервової системи: Нейродегенеративні (нейродистрофічні) (хвороба Альцгеймера) та демієлінізуючі захворювання (розсіяний склероз), боковий аміотрофічний склероз. Неврити (нейропатії). Інфекційні захворювання: енцефаліти, менінгіти. Повільні вірусні нейроінфекції і пріонові хвороби (куру, хвороба Крейтцфельда – Якоба). Пухлини центральної нервової системи (астрогліальні, олігодендрогліальні, епендимні, нейрональні, менінгеальні), черепних і параспинальних нервів. Постреанімаційна енцефалопатія та синдром смерті мозку.	1	2	2
Тема 30. Захворювання м'язів, кісток, суглобів: хвороба Педжета; фіброзна дисплазія; остеомієліт; м'язова дистрофія Дюшена; міотонія; вроджені і токсичні міопатії; ураження нервово-м'язового з'єднання - міастенія (myasthenia gravis).	1	-	2
Тема 31. Інфекційні і паразитарні хвороби. Характеристика інфекційного процесу. Загальна характеристика інфекційного процесу: вхідні ворота інфекції, первинний інфекційний комплекс, поширення і дисемінація, шляхи передачі збудників інфекційних хвороб; класифікація інфекційних і паразитарних хвороб. Морфологічні варіанти місцевих і загальних реакцій залежно від етіології інфекції (бактерійних, вірусних, паразитарних, грибкових та ін.): за участю нейтрофілів (гнійне запалення); за участю лімфоцитів і макрофагів (мононуклеарна інфільтрація і гранулематозне запалення); при дії вірусів (цитопатичний); з перевагою некротичної місцевої реакції.	2	2	2
Тема 32. Інфекційні хвороби з ентеральним механізмом зараження різної етіології (бактерійні – черевний тиф, дизентерія, холера, сальмонельоз, стафілококова інфекція, колі-інфекція, кампілобактерний, йерсініозний та вірусні ентерити). Гельмінтози (трихінельоз, ехінококоз, цистицеркоз, опісторхоз, шистосомоз)	-	2	2
Тема 33. Бактерійні інфекції: дифтерія, скарлатина, менінгококова інфекція, кашлюк. Антропозоозні інфекції: чума, туляремія, бруцельоз, сибірка.	-	2	2
Тема 34. Вірусні інфекції. Гострі респіраторні вірусні інфекції. Дитячі вірусні інфекції: кір, краснуха, інфекційний мононуклеоз, вітряна віспа, епідемічний паротит, поліомієліт. Сказ, натуральна віспа.	-	2	2
Тема 35. Інфекції з мультиорганними ураженнями. Сепсис, як особлива форма інфекції. ВІЛ-інфекція. Туберкульоз.	2	-	2
Екзамен			
Разом за розділом 2 – 90 годин / Кредитів – 3,0	16	32	42
Усього годин з дисципліни –180/6,0 кредитів ECTS	24	72	84
Підсумковий контроль з дисципліни	Екзамен		

SYLLABUS

7

Перелік обов'язкових завдань

1. Історія розвитку патологічної анатомії та патоморфології.
2. Елементи ультраструктурної патології клітини.
3. Смерть організму з біологічних, соціальних і медичних позицій. Визначення внутрішньоутробної смерті. Танатогенез.
4. Селективна загибель спеціалізованих клітин в живому організмі.
5. Генетичні захворювання зумовлені дефектами ферментів: лізосомальні хвороби, хвороби нагромадження.
6. Клініко-морфологічні особливості різних форм амілоїдозу
7. Механізми нагромадження екзогенних пігментів.
8. Порушення іонно-осмотичного і водного балансу. Гіпер- і гіпокаліємія: роль в танатогенезі.
9. Роль судинної стінки, системи коагуляції крові у фізіологічному гемостазі та тромбозі. Гіперкоагуляційні стани.
10. Патогенез та основні стадії розвитку різних видів шоку, типові морфологічні зміни в органах при шоку. ДВЗ синдром: патогенез, стадії, їх морфологічні ознаки, значення.
11. Морфологічні прояви імунних реакцій у периферійних лімфоїдних органах, тимусі. Поняття вродженого і набутого імунітету.
12. Етапи розвитку та розрішення гострого запалення. Відмінності гострого і хронічного запалення.
13. Молекулярні основи проліферації клітин та тканин. Стовбурові клітини та їх роль на різних етапах ембріо- та онтогенезу. Патоморфологія органної недостатності.
14. Молекулярні основи та основні етапи канцерогенезу.
15. Морфологія пухлин екзо- та ендокринних залоз та епітеліальних покривів.
16. Номенклатура і морфологічні особливості пухлин мезенхімального походження
17. Номенклатура і морфологічні особливості пухлин нервової та меланінутворюючої тканин.
18. Поняття «хвороба», прояви та ускладнення хвороб. Принципи класифікації захворювань.
19. Захворювання серцево-судинної системи.
20. Хронічні рестриктивні захворювання легень (фіброзуючі, гранулематозні; алергічні та пов'язані з курінням).
21. Захворювання ротоглотки, слинних залоз, стравоходу.
22. Жовчево-кам'яна хвороба, гострий і хронічний холецистит, пухлини. Гострий і хронічний панкреатит, пухлини.
23. Вторинні гломерулопатії. Тубулоінтерстиційний нефрит. Гідронефроз.
24. Кистозні хвороби нирок:
25. Захворювання молочної залози. Інфекції що передаються статевим шляхом (сифіліс, гонорея, папілома-вірусна інфекція, хламідіоз, уреаплазмоз, трихомоніаз).
26. Генетичні захворювання: менделівські хвороби, цитогенетичні, ураження з мультифакторіальним та неklasичним успадкуванням.
27. Захворювання органів ендокринної системи: Гіпоаталамо-гіпофізарні порушення.
28. Захворювання м'язів, кісток, суглобів; вроджені і токсичні міопатії; ураження нервово-м'язового з'єднання - міастенія (myasthenia gravis).
29. Захворювання шкіри: термінологія, що відображає патологію шкіри.
30. Інфекційні і паразитарні хвороби. Характеристика інфекційного процесу.
31. Гельмінтози (трихінельоз, ехінококоз, цистицеркоз, опісторхоз, шистосом)

SYLLABUS

8

Вибіркові завдання

1. Створення ситуаційних тестових завдань
2. Створення мультимедійних презентацій із тем практичних занять
3. Створення біологічних кросвордів за темами практичних занять
4. Виготвлення плакатів з контурами фізіологічної регуляції функцій
5. Участь у роботі студентського наукового гуртка
6. Участь у студентських науково-практичних конференціях
7. Організація та відвідування тематичних музеїв
8. Публікації тез доповідей наукової конференції у співавторстві з викладачем

9

Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс (рік навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 рік	V, VI	Так	3	Цикл загальної підготовки

10

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання дисципліни

Поточна успішність студентів оцінюється за 4-и бальною шкалою (2; 3; 4; 5) на кожному практичному з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Критерії оцінки поточної навчальної діяльності:

Відмінно («5») – студент правильно відповів на 90-100% тестів формату А (з бази даних «Крок-2»). Розв’язує ситуаційні задачі підвищеної складності, вмє узагальнити матеріал.

Добре («4») - студент правильно відповів на 70-89% тестів формату А. Володіє необхідними практичними навичками та прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

Задовільно («3») - студент правильно відповів на 50-69% тестів формату А. Володіє лише обов'язковим мінімумом методів дослідження.

Незадовільно («2») - студент правильно відповів на 50% тестів формату А. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки.

Оцінювання самостійної роботи студентів з підготовки до аудиторних практичних занять здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Семестровий залік оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) та 200-бальною шкалою шляхом визначення середнього арифметичного поточних оцінок за кожне практичне заняття за 4-и бальною шкалою, та її наступної конвертації у бали

SYLLABUS

10 Система оцінювання та вимоги

200-бальної шкали. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти – 120.

У V семестрі, при вивченні «Загальної патоморфології», формою підсумкового контролю є залік. У VI семестрі, при вивченні «Спеціальної патоморфології», формою підсумкового контролю є залік з відповідного розділу дисципліни («Спеціальна патоморфологія») та екзамен з дисципліни «Патоморфологія».

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів завдань, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік з дисципліни «Патоморфологія» проводиться після закінчення вивчення розділу 1 «Загальна патоморфологія» та розділу 2 «Спеціальна патоморфологія». Залік з дисципліни (відповідного змістового модулю) проводиться після закінчення вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

Екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни «Патоморфологія».

QR Code: <https://ieu.edu.ua/docs/rate-of-study.pdf>

11 Умови допуску до підсумкового контролю

До семестрового підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, завдань, передбачених навчальним планом на семестр відповідно до навчальної дисципліни, відвідали всі заняття, передбачені навчальним планом, написали та здали історію хвороби і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше «3» (72 бали за 120-бальною шкалою).

QR Code: <https://ieu.edu.ua/docs/rate-of-study.pdf>

12 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається вимогами, які науковопрактичні працівники пред'являють до здобувачів освіти при вивченні клінічної дисципліни. Умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним студентом вищого навчального закладу правил поведінки прийнятих як в університеті, так і в суспільстві. Майбутній лікар повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль.

Студент має вчасно приходити на заняття, бути одягнений у академічну медичну форму (білий халат або хірургічний костюм). Студент повинен дотримуватись розкладу навчального процесу, приходити на заняття підготовленим по темі заняття. Протягом заняття студент не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів. Під час написання різного типу робіт студент повинен дотримуватись правил академічної доброчесності.

Викладач повинен дотримуватись виконання навчально-тематичного плану, об'єктивно оцінювати знання та вміння студентів. Під час навчально-виховного процесу викладач повинен пам'ятати про антикорупційні заходи та не проводити корупційну діяльність.

13 Політика щодо пропусків занять та виконання завдань пізніше встановленого терміну

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю має право пройти поточний контроль у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, що був відсутній на заняттях без поважних причин, не брав участі у заходах поточного контролю, не ліквідував академічну заборгованість, не допускається до підсумкового семестрового контролю

SYLLABUS

13

Політика щодо пропусків занять та виконання завдань пізніше встановленого терміну

Знання з цієї дисципліни, а в день складання екзамену в екзаменаційній відомості науково-педагогічним працівником виставляється оцінка «недопущений». Повторне складання диференційованого заліку з дисципліни призначається за умови виконання всіх видів навчальної, самостійної (індивідуальної) роботи, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни і проводиться згідно із затвердженим директором графіком ліквідації академічної заборгованості.

QR Code: <https://ie.u.edu.ua/docs/050.pdf>

14

Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності

QR Code: <https://ie.u.edu.ua/docs/050.pdf>

15

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Патоморфологія: нац. підруч. / В.Д.Марковський, В.О.Туманський І.В. Сорокіна та ін., за ред. В.Д.Марковського, В.О.Туманського. — К.: ВСВ «Медицина», 2015 — 936с., кольор. вид
2. “Патоморфологія та гістологія: фундаментальний атлас” / за ред. Д. Д. Зербіно, М. М. Багрія, Я. Я. Боднара, В. А. Діброви. – Вінниця : Нова Книга, 2014. 800
3. Кумар В.-Основи патології за Роббінсом : пер 10-го англ. вид. : у 2 т. / Віней Кумар, абдул К. Аббас, Джон К. Астер ; наук. ред. пер. проф.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. – К. : ВСВ “Медицина”, 2019. – XII, 420с.
4. Сорокіна І.В. Pathological anatomy. Патологічна анатомія: Підручник для студентів / І.В. Сорокіна, А.Ф. Яковцова.- Х. : Факт, 2014. - 648 с.: іл.
5. Pathomorphology : textbook / I.V. Sorokina, V.D. Markovskiy, D.I. Halata et al. ; edited by I.V. Sorokina, V.D. Markovskiy, D.I. Halata. – Kyiv : AUS Medicine publishing, 2019. – 320 p. + 2 colour inserts (8p. + 12 p.).
6. BRS Pathology by Schneider & Szanto, 2017. 340p Master Medicine: General and Systematic Pathology by Paul Bass & Susan Burroughs & Norman Carr & Claire Way
7. Hyriavenko N, Lyndin M, Sikora K, Piddubnyi A, Karpenko L, Kravtsova O, Hyriavenko D, Diachenko O, Sikora V, Romaniuk A. Serous Adenocarcinoma of Fallopian Tubes: Histological and Immunohistochemical Aspects. J Pathol Transl Med. 2019;53: 236–43.

Додаткова:

1. Томашова С.А., Серветник М.І., Грицина І.В., Гаврилюк О.М., Кузик Ю.І., Вовк В.І., Вовк В.В. Під редакцією Поспішіля Ю.О. Робочий зошит з патоморфології. Розділ «Загальна патологія». Методичні розробки для студентів медичного факультету. – Львів, 2016. – 100 с.
2. Грицина І.В., Томашова С.А., Гаврилюк О.М. Під редакцією Поспішіля Ю.О. Методичні рекомендації для студентів медичного факультету. Модуль 1 «Загальна патологія». Змістовий модуль 1 «Пошкодження». – Львів: ПП «Арал», 2016. – 60 с.
3. Томашова С.А., Грицина І.В., Серветник М.І., Вовк В.І. Під ред. Поспішіля Ю.О. Робочий зошит з патоморфології. Розділ “Спеціальна патологія”. Методичні розробки для студентів медичного факультету. – Львів, 2014. - 120 с.

Інформаційні ресурси

1. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань «Крок-1»
2. <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
3. <http://www.webpathology.com/>
4. <https://www.geisingermedicallabs.com/lab/resources.shtml>
5. <https://digitalpathologyassociation.org/whole-slide-imaging-repository>
6. <https://www.pathologyoutlines.com/stains.html>

SYLLABUS

16

Поради з успішного навчання на курсі

Якщо Ви бажаєте бути успішним в цій дисципліні, то необхідно:

1. Бути активним, наполегливим, допитливим, послідовним
  2. Бути охайним та ввічливим
  3. Систематично готуватися до практичних занять
  4. Виконувати завдання для самостійної роботи та захищати їх на занятті.
  5. На занятті бути присутнім в медичному халаті
  6. Самостійно вирішувати тести та задачі, активно працювати на занятті.
  7. Готувати презентації та кросворди з дисципліни. Брати участь у студентських наукових конференціях та займатися науково-дослідною роботою в наукових гуртках кафедри.
- Я бажаю Вам завзятості, цілеспрямованості та мотивації до навчання. І тоді успіх прийде до вас! До зустрічі на заняттях!
Не забудьте медичні халати!